

مبانی بودجه و بودجه ریزی عملیاتی

مؤلفان:

دکتر هدایت حسین زاده (عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

رضا نصرتی (کارشناس ارشد سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی)

سرشناسه	: حسین زاده، هدایت، ۱۳۵۰ - Hossein Zadeh , Hedayat
عنوان و نام پدید آور	: مبانی بودجه و بودجه ریزی عملیاتی / مؤلفان: هدایت حسین زاده، رضا نصرتی.
مشخصات نشر	: اهر: شمیسا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۱ ص.: نمودار (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۵۹-۶۲-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: بودجه ریزی
موضوع	: Budget process
موضوع	: بودجه برنامه ای
موضوع	: Program budgeting
شناسه افزوده	: نصرتی، رضا، ۱۳۵۱ -
رده بندی کنگره	: HJ۲۰۰۹/ح۵۰۲۱۳۰۰۹
رده بندی دیویی	: ۳۰۲.۰۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۸۰۷۷

انتشارات شمیسا - ۰۹۱۴۹۲۶۶۱۱۸

نام کتاب: مبانی بودجه و بودجه ریزی عملیاتی
 مؤلفان: دکتر هدایت حسین زاده (عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)، رضا نصرتی
 طرح روی جلد: یوسف بهینه
 ناشر: انتشارات شمیسا
 قطع و صفحه: وزیری، ۱۹۱ص
 شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
 نوبت چاپ: چاپ اول، تابستان ۹۷
 چاپ و صحافی: آذر آبادگان
 شابک: 978-600-8459-62-0
 قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه.....
۱۳.....	فصل اول آشنائی با اجزاء تشکیل دهنده تولید ناخالص ملی.....
۱۶.....	الف- مصرف بخش خصوصی.....
۱۶.....	ب- مخارج دولتی.....
۱۷.....	ج- سرمایه گذاری.....
۲۶.....	۱-۲ جایگاه و اهمیت بودجه در اقتصاد ایران:.....
۳۱.....	فصل دوم: خاریف و مفاهیم اصلاحات بودجه ای.....
۳۳.....	الف- بودجه عمومی دولت: مشتمل بر بودجه جاری و بودجه عمرانی.....
۳۳.....	ب- بودجه شرکتهای دولتی و بانها.....
۳۳.....	ج- بودجه موسساتی که عناوین غیر از عنوان های فوق را دارند.....
۳۴.....	۲-۲ اصطلاحات بودجه ای.....
۳۴.....	۱- در آمد عمومی.....
۳۴.....	۲- در آمد اختصاصی.....
۳۵.....	۳- دریافتهای دولت.....
۳۵.....	۴- سایر منابع تامین اعتبار.....
۳۵.....	۵- بودجه ریزی.....
۳۵.....	۶- بودجه بندی.....
۳۶.....	۷- دوره معین.....
۳۶.....	۸- بودجه شرکتهای دولتی.....
۳۶.....	۹- اعتبارات جاری(اعتبارات هزینه ای).....
۳۶.....	۱۰- اعتبارات عمرانی(طرح تملک دارائیهای سرمایه ای).....

۳۶	دستگاه اجرایی	۱۱-
۳۶	موافقتنامه	۱۲-
۳۷	دستگاه اجرایی محلی:	۱۳-
۳۷	دستگاه اجرایی ملی:	۱۴-
۳۷	دستگاه مسئول بهره برداری:	۱۵-
۳۷	وزارتخانه:	۱۶-
۳۷	موسسه دینی:	۱۷-
۳۸	شرکت دولتی:	۱۸-
۳۸	پیش پرداخت	۱۹-
۳۸	علی الحساب:	۲۰-
۳۹	سپرده:	۲۱-
۳۹	تشخیص:	۲۲-
۳۹	تامین اعتبار:	۲۳-
۳۹	تعهد:	۲۴-
۴۰	تسجيل:	۲۵-
۴۰	حواله:	۲۶-
۴۰	درخواست وجه:	۲۷-
۴۰	هزینه:	۲۸-
۴۱	سال مالی:	۲۹-
۴۱	اعتبار:	۳۰-
۴۱	دیون:	۳۱-
۴۱	دیون با محل:	۳۲-
۴۱	دیون بلامحل:	۳۳-

۳۴-	امور:	۴۲
۳۵-	امور عمومی:	۴۲
۳۶-	امور دفاعی:	۴۲
۳۷-	امور اجتماعی:	۴۲
۳۸-	امور اقتصادی:	۴۲
۳۹-	فصل:	۴۳
۴۰-	برنامه:	۴۳
۴۱-	فعالیت جاری:	۴۳
۴۲-	طرح عمومی:	۴۴
۴۳-	طرح انتفاعی:	۴۴
۴۴-	طرح غیر انتفاعی:	۴۵
۴۵-	طرح مطالعاتی:	۴۵
۴۶-	طرحهای ملی:	۴۵
۴۷-	طرحهای استانی:	۴۵
۴۸-	طرحهای یکساله:	۴۵
۴۹-	طرحهای دو ساله:	۴۶
۵۰-	طرحهای ادامه دار:	۴۶
۵۱-	طرحهای مهم و عمده:	۴۶
۵۲-	طرحهای ضروری:	۴۶
۵۳-	طرحهای اضطراری:	۴۶
۵۴-	پروژه:	۴۶
۵۵-	ارزش خالص:	۴۶
۵۶-	درآمد:	۴۷

۴۷	۵۷- اعتبار هزینه :
۴۷	۵۸- داراییهای سرمایهای :
۴۷	۵۹- داراییهای تولید شده :
۴۷	۶۰- داراییهای ثابت :
۴۷	۶۱- موجودی انبار :
۴۷	۶۲- اقلام گرانیهها :
۴۸	۶۳- داراییهای تولید نشده :
۴۸	۶۴- فعالیت :
۴۸	۶۵- اعتبار طرح ملک داراییهای سرمایهای :
۴۹	فصل سوم : انواع و اصول بودجه ریزی
۵۰	۳-۱ انواع بودجه ریزی
۵۰	۳-۱-۱ بودجه ریزی متداول (سنتی)
۵۱	۳-۱-۲ بودجه ریزی افزایشی
۵۱	۳-۱-۳ بودجه برنامه‌ای
۵۲	۳-۱-۴ بودجه ریزی بر مبنای صفر
۵۲	۳-۱-۵ بودجه ریزی طرح و برنامه
۵۳	۳-۱-۶ بودجه ریزی عملیاتی
۵۴	۳-۲ تفاوت بودجه ریزی عملیاتی با بودجه ریزی برنامه‌ای
۵۵	۳-۳ اصول بودجه و روشهای تامین کسر بودجه و تاثیرات آنها بر متغیرهای اقتصادی و اجتماعی ...
۵۵	۳-۳-۱ اصل سالیانه بودن بودجه
۵۷	۳-۳-۲ اصل وحدت بودجه
۵۷	۳-۳-۳ اصل جامعیت (کاملیت) بودجه
۵۸	۳-۳-۴ اصل شمولیت یا تفصیل بودجه

- ۵۹ ۳-۳-۵ اصل تخصیص بودجه
- ۵۹ ۳-۳-۶ اصل انعطاف پذیری بودجه
- ۶۰ ۳-۳-۷ اصل عدم تخصیص بودجه
- ۶۰ ۳-۳-۸ اصل تخمینی بودن درآمدها
- ۶۱ ۳-۳-۹ اصل تحدیدی بودن هزینه ها
- ۶۱ ۳-۳-۱۰ اصل تعادل بودجه
- ۶۱ ۳-۳-۱۰-۱ عادل بودجه از دیدگاه مکتب کلاسیک
- ۶۴ ۴-۱ مقدمه
- ۶۵ ✓ سازمان : نامه و بودجه کشور
- ۶۶ ✓ شورای برنامه ریزی و توسعه استانها
- ۶۹ ✓ وزارت امور اقتصاد و دارایی
- ۷۰ ۴-۲ مراحل بودجه بندی
- ۷۰ ۴-۲-۱ تهیه و تنظیم بودجه:
- ۷۱ ۴-۲-۲ تصویب بودجه:
- ۷۱ ۴-۲-۳ اجرای بودجه
- ۷۲ ابلاغ بودجه، ضوابط اجرای بودجه و تصویب آیین نامه ها
- ۷۲ مبادله موافقت نامه فعالیت های جاری هزینه ای و طرح های تملک دارایی های سرمایه ای (عمرانی)
- ۷۴ تخصیص اعتبار
- ۷۵ مصرف اعتبارات (مراحل تفصیلی اجرای بودجه، مراحل انجام هزینه)
- ۷۵ ۴-۲-۴ کنترل و نظارت بودجه
- ۷۵ ۱- نظارت پیش از پرداخت:
- ۷۵ ۲- نظارت ضمن خرج:
- ۷۶ ۳- نظارت پس از خرج:

- ۳-۴ طبقه بندی اقتصادی هزینه ها ۷۶
- ۱-۳-۴ طبقه بندی اقتصادی اعتبارات هزینه ای ۷۶
- ۲-۳-۴ طبقه بندی اقتصادی اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای ۸۰
- ۵-۷-۵ فرآیندها و فعالیتها: ۱۴۱
- ۶-۷-۵ شاخص یا محرک: ۱۴۷
- ۷-۷-۵ هزینه ای فعالیت: ۱۵۱
- مثال برای هزینه ای فروش ABC ۱۵۷
- ۸-۷-۵ دستورالعمل بودجه بندی مبتنی بر عملکرد ۱۵۸
- پیوستها ۱۵۹
- منابع و مأخذ ۱۹۱

تغییر رویکرد در سیستم‌های بودجه‌ریزی به صورتی که بتواند بودجه را در مسیر رشد و توسعه کشور قرار دهد جزو چالش‌های علم اقتصاد و مدیریت بوده است. این سیستم‌ها از ادوار گذشته در حال تکامل بوده و کشورهای زیادی در دنیا توانسته‌اند اصول بودجه‌ریزی نوین را در قوانین و فرآیندهای اجرایی خود نهادینه نمایند. بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد یکی از این سیستم‌هایی است که سابقه بیش از ۵۰ سال دارد و امروزه بیشتر کشورهای پیشرفته این سیستم نوین بودجه‌ریزی را در کشور خود عملیاتی نموده‌اند. مهمترین ویژگی این نظام بودجه‌ریزی قابلیت بالای آن در شفاف‌سازی هزینه‌ها، درآید است. همچنین صرفه جویی‌های گسترده‌ای را در پرداخت هزینه‌ها ایجاد نموده و در مرتبه نمودن اهداف بلندمدت و میان‌مدت به بودجه‌های سالیانه موفق عمل کرده است. این کتاب تلاش می‌کند به صورت ساده و شفاف نحوه بکارگیری این سیستم را در سازمان‌ها و نهادهای مختلف ارائه نماید. این کتاب شامل پنج فصل است. در فصل اول به جایگاه بودجه در اقتصاد کلان کشورها پرداخته شده است. در فصل دوم به تعاریف و اصطلاحات بودجه‌ای پرداخته شد. در فصل سوم و چهارم انواع بودجه بندی، اصول بودجه بندی، مراحل اجرای بودجه، مفصول هزینه دولت به بحث گذاشته شده و در نهایت در فصل پنجم توضیحات بیشتری از بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد ارائه شده است.

این کتاب حاصل تجربیات تیم مولفین است که به صورت مستقیم به مدت بیست سال مسائل و مشکلات بودجه‌ای کشور را از نزدیک لمس نموده‌اند و تلاش کرده‌اند تا اجرای این شیوه را در ارگانها و سازمانها بومی و نهادینه نمایند. لذا ضمن تشکر از خوانندگان عزیز که با تهیه کتاب نویسندگان را حمایت نموده‌اند، تقاضا داریم با

مطالعه مطالب این کتاب در ارتقاء و بروز رسانی مطالب آن ما را یاری فرمایند. بدین منظور از طریق آدرس های الکترونیکی زیر می توانید نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را دست ما برسانید.

rezanosra_13@gmail.com و Hedhus@gmail.com

این کتاب به اس قدردانی از همسرانمان که در زمان تالیف آن صبر و حوصله نشان داده و قسمتی از بار زندگی را بر دوش گرفته اند، به آنها تقدیم می شود.

www.ketab.ir